

Consiliați clienta pentru ca ea să poată lua decizii informate cu respectarea drepturilor generale umane: dreptul la informare și la libertatea de exprimare, dreptul la sănătate, dreptul la respectarea vieții private, dreptul de a decide dacă doresc, când doresc și cât de des doresc să aibă copii.

1. NOȚIUNI GENERALE

Pilulele numai cu progestativ sunt pilulele care conțin doze foarte mici de progestativ similar hormonului natural progesteron din corpul femeii. Nu conțin estrogen, deci pot fi utilizate pe toată durata alăptării; femeile care nu pot să utilizeze metode cu estrogen pot folosi pilulele numai cu progestativ. Pilulele numai cu progestativ (PNP) sunt denumite și „mini-pilule” și contraceptive orale numai cu progestativ. Acționează în principal prin îngroșarea mucusului cervical (astfel împiedică întâlnirea spermatozoizilor cu ovulul) și interferarea cu ciclul menstrual, inclusiv prin prevenirea ovulației.

2. EFICIENȚA METODEI

Eficiența depinde de utilizatoare: La femeile care au menstruație în fiecare lună, cel mai mare risc de sarcină este atunci când pilulele sunt luate cu întârziere sau uitate complet. La femeile care alăptează – în cadrul utilizării obișnuite, aproximativ 1 sarcină la 100 de femei în timpul primului an de utilizare a PNP. Aceasta înseamnă că, din 100 de femei, 99 nu vor rămâne gravide. Când pilulele se iau în fiecare zi, mai puțin de 1 sarcină la 100 de femei, în timpul primului an de utilizare a PNP (3 sarcini la 1.000 de femei). Mai puțin eficiente la femeile care nu alăptează – în cadrul utilizării obișnuite, aproximativ 3 până la 10 sarcini la 100 de femei, în timpul primului an de utilizare a PNP. Aceasta înseamnă că 90 până la 97 femei din 100 nu vor rămâne însărcinate. Când pilulele se iau în fiecare zi la aceeași oră, mai puțin de 1 sarcină la 100 de femei, în timpul primului an de utilizare a PNP (9 sarcini la 1.000 de femei).

Revenirea fertilității după oprirea utilizării PNP: Imediată.

Protecția împotriva infecțiilor cu transmitere sexuală: Nu protejează.

3. BENEFICII ȘI RISCURI PENTRU SĂNĂTATE

Beneficii pentru sănătate	Riscuri pentru sănătate
Ajută la protecția împotriva riscurilor asociate sarcinii	Niciunul

4. FEMEILE POT ÎNCEPE UTILIZAREA PNP

Femeia poate începe utilizarea PNP oricând dorește ea, dacă se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. De asemenea, femeia poate primi PNP oricând, dacă este instruită când să înceapă utilizarea lor.

Utilizarea PNP poate fi începută:

- Fără examinare ginecologică.
- Fără teste din sânge sau alte teste de laborator efectuate de rutină.
- Fără screening pentru cancerul de col uterin.
- Fără examinarea sânilor.

5. CRITERII DE ELIGIBILITATE MEDICALĂ

PNP sunt sigure și potrivite pentru aproape toate femeile. Cele mai multe femei pot utiliza PNP în siguranță și eficient, inclusiv femeile care:

- Alăptează (femeia poate începe utilizarea metodei imediat după naștere).
- Au născut sau nu au născut.
- Nu sunt căsătorite.
- Au orice vârstă, inclusiv adolescente și femei peste 40 de ani.
- Tocmai au avut un avort la cerere, avort spontan sau sarcină ectopică.
- Fumează, indiferent de vârsta femeii sau de numărul de țigări fumate.
- Au anemie în prezent sau au avut anemie în trecut.
- Au vene varicoase.
- Sunt infectate cu HIV, indiferent dacă utilizează sau nu terapie antiretrovirală.

Stări în care PNP nu pot fi utilizate:

- Afecțiuni hepatice active grave (icter, hepatită activă, ciroză forma gravă, tumoră hepatică).
- Dacă femeia relatează despre un cheag de sânge în prezent (nu cheaguri superficiale) și nu este sub tratament anticoagulant.
- Cancer de sân în prezent și în antecedente.
- Interacțiuni medicamentoase. Administrarea anumitor anticonvulsivante (fenitoinum, carbamazepine, barbiturice, primidone, topiramate, oxcarbazepine), terapie antituberculoasă (rifampicin, rifabutin).

Stări care necesită utilizarea raționamentului clinic:

În mod obișnuit, o femeie aflată în oricare din stările enumerate mai jos nu trebuie să utilizeze PNP. Totuși, în situații speciale, dacă nu sunt disponibile sau acceptabile alte metode mai adecvate pentru ea, un furnizor calificat care poate evalua cu atenție starea și situația particulară în care se află femeia poate să decidă că ea poate utiliza PNP. Furnizorul trebuie să ia în considerare gravitatea stării ei și, pentru majoritatea stărilor, dacă femeia va avea acces la urmărire clinică.

- Cheag de sânge dureros în venele profunde ale membrelor inferioare sau plămâni.
- Cancer de sân în antecedente, cu mai mult de 5 ani în urmă, și fără recidivă a bolii.
- Afecțiune hepatică gravă, infecție sau tumoră.
- Lupus eritematos sistemic cu anticorpi antifosfolipidici pozitivi (sau necunoscuți)
- Tratament cu barbiturice, carbamazepină, oxcarbazepină, fenitoin, primidon, topiramate, rifampicină, rifabutină, ritonavir, inhibitori ai proteazei al căror efect este mărit de ritonavir. Trebuie utilizată și o metodă contraceptivă suplimentară, deoarece aceste medicamente reduc eficiența PNP.

6. UTILIZAREA METODEI

A. Informații de bază

- Beneficiarii trebuie să cunoască faptul că există două tipuri de folii, cu 28 și 35 comprimate.
- Toate pilulele din foliile de PNP au aceeași culoare și sunt toate pilule active, care conțin un hormon care previne sarcina.
- Se ia câte o pilulă în fiecare zi – până la terminarea foliei. Se discută modalitatea pentru a lua zilnic o pilulă.
- Este foarte important să înceapă folia nouă la timp. Începerea foliei următoare cu întârziere crește riscul de sarcină.
- Uneori poate fi necesară utilizarea unei metode suplimentare (prezervativ), în cazul în care au fost omise câteva comprimate, sau pentru protecția împotriva infecțiilor sexual transmisibile.

B. Utilizarea PNP

Situația femeii	Inițierea metodei
Alăptează integral sau aproape integral	
A născut cu mai puțin de 6 luni în urmă	<ul style="list-style-type: none"> • Dacă menstruația nu a revenit, ea poate începe utilizarea PNP oricând după naștere până la 6 luni. Nu este necesară o metodă suplimentară. • Dacă menstruația a revenit, ea poate începe utilizarea PNP în același mod ca și femeile care au cicluri menstruale
A născut cu mai mult de 6 luni în urmă	<ul style="list-style-type: none"> • Dacă menstruația nu a revenit, ea poate începe utilizarea PNP oricând, dacă se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 2 zile de utilizare a pilulelor. Dacă nu se știe cu un grad rezonabil de certitudine, PNP se dă acum și se spune să înceapă să le utilizeze în timpul următoarei menstruații. • Dacă menstruația a revenit, ea poate începe utilizarea PNP în același mod ca și femeile care au cicluri menstruale
Alăptează parțial	
Menstruația nu a revenit	<ul style="list-style-type: none"> • Ea poate începe utilizarea PNP oricând, dacă se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 2 zile de utilizare a pilulelor.

Menstruația a revenit	<ul style="list-style-type: none"> Femeia poate începe utilizarea PNP în același mod ca și femeile care au cicluri menstruale
Nu alăptează	
A născut cu mai puțin de 4 săptămâni în urmă	<ul style="list-style-type: none"> Ea poate începe utilizarea PNP oricând. Nu este necesară o metodă suplimentară
A născut cu mai mult de 4 săptămâni în urmă	<ul style="list-style-type: none"> Dacă menstruația nu a revenit, ea poate începe utilizarea PNP oricând, dacă se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 2 zile de utilizare a pilulelor. Dacă menstruația a revenit, ea poate începe utilizarea PNP în același mod ca și femeile care au cicluri menstruale
Trecerea de la o metodă hormonală	<ul style="list-style-type: none"> Imediat, dacă a utilizat metoda hormonală consecvent și corect sau dacă se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Nu este nevoie să aștepte următoarea menstruație. Nu este necesară o metodă suplimentară. Dacă trecerea este de la injectabile, ea poate începe utilizarea PNP atunci când ar fi trebuit să i se administreze următoarea injecție. Nu este necesară o metodă suplimentară.
Are cicluri menstruale sau trecerea de la o metodă ne hormonală	<p style="text-align: center;">În orice zi a ciclului menstrual</p> <ul style="list-style-type: none"> Dacă ea începe utilizarea în primele 5 zile după începerea menstruației, nu este necesară o metodă suplimentară Dacă au trecut mai mult de 5 zile de la începerea menstruației, ea poate începe utilizarea PNP oricând se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 2 zile de utilizare a pilulelor. Dacă trecerea este de la un DIU, ea poate începe utilizarea PNP imediat
Amenoree (fără legătură cu nașterea sau alăptarea)	<ul style="list-style-type: none"> Ea poate începe utilizarea PNP oricând se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 2 zile de utilizare a pilulelor.
După avort spontan sau avort la cerere	<ul style="list-style-type: none"> Imediat. Dacă ea începe utilizarea în primele 7 zile după un avort la cerere sau avort spontan în primul sau al doilea trimestru, nu este necesară o metodă suplimentară. Dacă au trecut mai mult de 7 zile după un avort la cerere sau avort spontan în primul sau al doilea trimestru, ea poate începe utilizarea PNP oricând se știe cu un grad rezonabil de certitudine că nu este însărcinată. Ea va avea nevoie de o metodă suplimentară în primele 7 zile de utilizare a comprimatelor.
După utilizarea contracepției de urgență	
După utilizarea PNP sau pilulelor pentru contracepția de urgență	<ul style="list-style-type: none"> Ea poate începe utilizarea PNP în ziua ce urmează terminării utilizării comprimatelor pentru contracepția de urgență. Nu este nevoie să aștepte următoarea menstruație pentru a începe utilizarea PNP. Dacă nu a început PNP imediat, dar a revenit la ele, le poate utiliza oricând se cunoaște cu certitudine ca nu este gravidă. Este necesară utilizarea metodelor suplimentare în primele 2 zile de utilizare.

După utilizarea ulipristat acetatului (UPA)	<ul style="list-style-type: none"> • Ea poate începe utilizarea sau reveni la PNP în ziua a 6-a după utilizarea UPA pentru contracepția de urgență. Nu este nevoie să aștepte următoarea menstruație pentru a începe utilizarea PNP. UPA și PNP interacționează. Dacă PNP au fost începute mai devreme, unul din ele sau ambele vor fi mai puțin eficiente. • Va avea nevoie de o metodă suplimentară în zilele între utilizarea UPA și primele 2 zile de utilizare a PNP. • Dacă nu a început PNP peste 6 zile după UPA, dar dorește să le utilizeze, poate începe oricând se cunoaște cu certitudine că nu este gravidă.
---	---

Notă. Metodele suplimentare includ: abținerea, prezervativele masculine și feminine, spermicidele și coitul întrerupt. Spuneți-i că spermicidele și coitul întrerupt sunt metodele contraceptive cel mai puțin eficiente. Dacă este posibil, dați-i prezervative.

C. Sfaturi pentru utilizatoare în cazul comprimatelor uitate

Mesaj cheie: În caz de omitere a unui comprimat contraceptiv, el trebuie luat în momentul în care femeia își aduce aminte, iar dacă situația o cere, ea poate lua 2 comprimate deodată sau în aceeași zi.

Dacă femeia ia o pilulă cu 3 sau mai multe ore întârziere (12 ore întârziere sau mai mult dacă ia PNP care conține 75 mg desogestrel) sau uită complet să ia o pilulă, ea trebuie să urmeze instrucțiunile de mai jos. La femeile care alăptează, riscul de sarcină în cazul uitării unei pilule depinde de menstruație, care fie a revenit fie nu a revenit după naștere.

Are sângerări vaginale lunare regulate	<ul style="list-style-type: none"> • Dacă da, ea trebuie să utilizeze și o metodă suplimentară în următoarele 2 zile. • De asemenea, dacă a avut contact sexual în ultimele 5 zile, poate lua în considerare utilizarea Pilulelor pentru contracepția de urgență.
Diaree sau vomă severă	<ul style="list-style-type: none"> • Dacă femeia a vomitat în primele 2 ore după utilizarea contraceptivului, trebuie să ia un comprimat nou, de îndată ce este posibil, apoi să continue să ia comprimatele ca de obicei. • În caz dacă se repetă simptomele mai mult de 2 zile, se vor urma instrucțiunile de mai sus (omiterea a 1 sau 2 comprimate).

D. Vizita de control

- Vizita de control poate fi programată peste 3 luni de utilizare a PNP. Aceasta vizită oferă ocazia de a răspunde oricărei întrebări, de a ajuta dacă sunt probleme și de a verifica dacă utilizarea este corectă.
- Beneficiarul poate reveni oricând dacă prezintă orice modificare importantă a stării de sănătate; dacă crede că ar putea fi însărcinată. De asemenea, dacă: a oprit alăptarea și dorește schimbarea metodei.
- Ulterior se recomandă o consultație de control anuală.
- La fel este important de stabilit dacă nu au apărut probleme de sănătate importante de la ultima vizită de control care ar putea necesita schimbarea metodei.
- Pot fi discutate și alte aspecte legate modificări importante din viața femeii, care i-ar putea afecta nevoile – în special planuri de a avea copii și riscul de ITS/HIV.

7. MANAGEMENTUL PROBLEMELOR

A. Consilierea privind efectele secundare

- Consilierea completă despre modificările sângerării vaginale și alte efecte secundare este o componentă importantă a furnizării metodei.
- Consilierea despre modificările sângerării vaginale poate fi cel mai important ajutor de care are nevoie femeia pentru a continua utilizarea metodei.
- Efectele secundare nu sunt semne de boală. Majoritatea efectelor secundare de obicei se atenuează sau dispar în decursul primelor luni de utilizare a PNP. Apar frecvent, dar unele femei nu le au. Efectele secundare se pot agrava în cazul omiterii unor comprimate, fie utilizarea lor la ore diferite.

- Este important să fie discutate efectele secundare cele mai frecvente. De obicei, femeile care alăptează nu au sângerare vaginală lunară, timp de mai multe luni după naștere. PNP prelungesc această perioadă de timp. Femeile care nu alăptează pot avea sângerări frecvente sau neregulate timp de mai multe luni după începere, ulterior sângerări regulate sau continuarea sângerărilor neregulate. Pot apărea așa efecte adverse ca: cefalee, amețeli, dureri în sâni, posibil și alte efecte secundare.
- Se explică ce trebuie făcut în cazul apariției efectelor secundare : Să continue utilizarea PNP. Omiterea pilulelor crește riscul de sarcină. Să încerce să ia pilulele în timpul mesei sau înainte de culcare pentru a ajuta la prevenirea grețurilor. Femeia poate reveni pentru ajutor dacă efectele secundare o deranjează.

B. Managementul problemelor

Problemele cauzate de efectele secundare afectează satisfacția femeii și utilizarea PNP. Dacă femeia raportează efecte secundare sau probleme, ascultați care sunt îngrijorările ei, sfătuiți clienta și, dacă este cazul, tratați.

Probleme raportate drept efecte secundare

- Pot să fie sau să nu fie cauzate de metodă. Problemele cauzate de efectele secundare afectează satisfacția femeii și utilizarea PNP. Ele merită atenția furnizorului. Dacă femeia raportează efecte secundare sau probleme, ascultați care sunt îngrijorările ei, sfătuiți clienta și, dacă este cazul, tratați.
- Încurajați-o să continue să ia câte o pilulă în fiecare zi, chiar dacă are efecte secundare. Omiterea pilulelor poate crește riscul de sarcină.
- Multe efecte secundare se vor atenua după câteva luni de utilizare. Dacă efectele secundare persistă, dați femeii PNP cu o compoziție diferită, dacă este disponibilă, timp de cel puțin 3 luni.
- Oferiți-vă să ajutați clienta să aleagă o altă metodă – acum, dacă dorește sau dacă problemele nu pot fi rezolvate.

Lipsa sângerării vaginale lunare

- Femeia alăptează
  - Reasigurați-o că amenoreea este normală în timpul alăptării și nu dăunează.
- Femeia nu alăptează
  - Reasigurați-o că unele femei care utilizează PNP încetează să prezinte sângerare vaginală lunară și că aceasta nu dăunează. Nu este necesar ca ea să sângereze în fiecare lună. Este similar cu lipsa sângerării lunare din timpul sarcinii. Ea nu este infertilă.

Sângerări vaginale neregulate

Reasigurați-o că multe femei care utilizează PNP prezintă sângerări vaginale neregulate – indiferent dacă alăptează sau nu. Chiar faptul că alăptează poate fi cauza sângerărilor neregulate. Nu sunt dăunătoare și de obicei se ameliorează sau dispar după primele luni de utilizare. Totuși, unele femei au sângerări vaginale neregulate pe întreaga durată a utilizării PNP.

- Alte posibile cauze de sângerări vaginale neregulate includ:
  - Vărsături sau diaree.
  - Tratament cu anticonvulsivante sau rifampicină.
- Pentru ameliorarea sângerărilor vaginale neregulate:
  - Învățați-o să recupereze corect pilulele uitate, inclusiv după vărsături sau diaree.
  - Pentru ușoară ameliorare pe termen scurt, ea poate încerca 800 mg ibuprofen divizat în 3 doze pe zi după mâncare timp de 5 zile sau alte medicamente anti-inflamatoare nesteroidiene (AINS), începând din momentul începerii sângerării vaginale neregulate. AINS oferă oarecare ameliorare a sângerărilor vaginale neregulate în cazul implantelor, injectabilelor numai cu progestativ și DIU și pot ajuta și în cazul PNP.
  - Dacă ea utilizează pilule de mai mult de câteva luni și AINS nu ajută, dați-i PNP cu compoziție diferită, dacă este disponibilă. Rugați-o să încerce noile pilule timp de cel puțin 3 luni.
  - Dacă sângerarea vaginală neregulată continuă sau începe după mai multe luni cu sângerare normală sau după ce sângerarea lunară a lipsit sau dacă aveți motive să bănuiți că există vreo problemă, luați în considerare eventuale afecțiuni medicale care nu au legătură cu utilizarea metodei.

Sângerare vaginală abundentă sau prelungită (de două ori mai abundentă decât de obicei sau cu durată mai lungă de 8 zile)

- Reasigurați-o că unele femei care utilizează PNP prezintă sângerări vaginale abundente sau

prelungite. În general nu sunt dăunătoare și de obicei se ameliorează sau dispar după câteva luni de utilizare.

- Pentru ușoară ameliorare pe termen scurt, ea poate încerca AINS, începând din momentul începerii sângerării vaginale abundente. Încercați aceleași tratamente ca în cazul sângerărilor vaginale neregulate.
- Pentru a ajuta la prevenirea anemiei, sugerați-i să ia produse cu fier și spuneți-i că este important să consume alimente ce conțin fier.
- Dacă sângerarea vaginală abundentă sau prelungită continuă sau începe după mai multe luni cu sângerare normală sau după ce sângerarea lunară a lipsit sau dacă aveți motive să bănuiți că există vreo problemă, luați în considerare eventuale afecțiuni medicale care nu au legătură cu utilizarea metodei.

Cefalee obișnuită (nemigrenoasă)

- Sugerați Acidum acetilsalicylicum (325-650 mg), ibuprofenum (200-400 mg), paracetamolul (325-1.000 mg) sau alt analgezic.
- Orice cefalee care se agravează sau apare mai des în timpul utilizării PNP trebuie evaluată.

Modificări ale dispoziției generale sau modificări ale libidoului

- Întrebați despre modificări în viața ei care i-ar putea afecta dispoziția generală sau libidoul, inclusiv schimbări în relația cu partenerul ei. Oferiți suport, în funcție de caz.
- Unele femei prezintă depresie în primul an după naștere. Aceasta nu are legătură cu PNP. Clientele care prezintă modificări severe ale dispoziției generale, de exemplu depresie gravă, trebuie trimise pentru tratament de specialitate.

Dureri severe în zona inferioară a abdomenului (suspiciune de sarcină ectopică sau foliculi ovarieni de dimensiuni mari sau chisturi)

- Multe afecțiuni pot să cauzeze dureri abdominale severe. Fiți în mod special atenți la semnele sau simptomele adiționale de sarcină ectopică, care apare rar dar are risc vital.
- În stadiile timpurii ale sarcinii ectopice, simptomele pot fi absente sau de intensitate redusă, dar ulterior ele vor deveni grave. O combinație dintre aceste semne și simptome trebuie să crească suspiciunea de sarcină ectopică:
  - Durere sau sensibilitate abdominală neobișnuită.
  - Sângerare vaginală neobișnuită sau lipsa sângerării vaginale lunare – în special dacă reprezintă o modificare a tipului ei obișnuit de sângerare.
  - Senzație de slăbiciune sau amețeli.
  - Stare de leșin.
- Dacă suspectați sarcină ectopică sau altă afecțiune medicală gravă, trimiteți imediat pentru diagnostic și tratament de urgență.
- Durerea abdominală poate fi cauzată de alte probleme precum foliculi ovarieni de dimensiuni mari sau chisturi.
  - Femeia poate continua utilizarea PNP în timpul evaluării și tratamentului.
  - Nu este necesar tratamentul foliculilor ovarieni de dimensiuni mai mari sau a chisturilor, cu excepția celor de dimensiuni anormal de mari, a torsiunii sau eclatării. Reasigurați clienta că, de obicei, foliculii sau chisturile dispar spontan. Pentru a fi siguri de rezolvarea problemei, efectuați o consultație de control după 6 săptămâni, dacă este posibil.

Grețuri sau amețeli

Pentru grețuri, sugerați luarea PNP la ora de culcare sau în timpul mesei.

Probleme noi care pot necesita schimbarea metodei. Pot să fie sau să nu fie cauzate de metodă.

Sângerare vaginală neexplicată (care sugerează o afecțiune medicală fără legătură cu metoda).

- Trimiteți sau evaluați prin anamneză și examinare ginecologică. Diagnosticați și tratați în funcție de caz.
- Poate continua utilizarea PNP în timpul evaluării stării ei de sănătate.
- Dacă sângerarea vaginală este cauzată de o infecție cu transmitere sexuală sau boală inflamatorie pelvină, ea poate continua utilizarea PNP în timpul tratamentului.

Inițierea tratamentului cu anticonvulsivante, rifampicină, rifabutină sau ritonavir

- Tratamentul cu barbiturice, carbamazepină, oxcarbazepină, fenitoin, primidon, topiramate, rifampicină, rifabutină sau ritonavir poate scădea eficiența PNP. Dacă utilizează aceste medicamente pe termen lung, ea poate dori o altă metodă, precum injectabile lunare, injectabile

numai cu progestativ, DIU cu cupru sau DIU-LNG.

- Dacă utilizează aceste medicamente pe termen scurt, ea poate utiliza o metodă suplimentară împreună cu PNP.

Cefalee migrenoasă

- Dacă prezintă cefalee migrenoasă fără aură, ea poate continua utilizarea PNP dacă dorește.
- Dacă prezintă aură migrenoasă, opriți utilizarea PNP. Ajutați-o să aleagă o metodă fără hormoni

Anumite afecțiuni medicale grave (suspiciune de cheaguri de sânge în venele profunde ale membrelor inferioare sau plămâni, afecțiune hepatică sau cancer de sân).

- Spuneți-i să oprească utilizarea PNP.
- Dați-i o metodă suplimentară pe care să o utilizeze în timpul evaluării afecțiunii medicale.
- Trimiteți pentru diagnostic și tratament dacă nu este deja sub tratament.

Boală cardiacă cauzată de artere blocate sau îngustate (boală cardiacă ischemică) sau accident vascular cerebral

- Femeia care prezintă una din aceste afecțiuni poate începe în siguranță utilizarea PNP. Totuși, dacă afecțiunea apare după ce ea începe utilizarea PNP, trebuie să oprească utilizarea. Ajutați-o să aleagă o metodă fără hormoni.
- Trimiteți pentru diagnostic și tratament dacă nu este deja sub tratament.

Suspiciune de sarcină

- Evaluați dacă este însărcinată, inclusiv dacă sarcina este ectopică.
- Spuneți-i să oprească utilizarea PNP dacă sarcina se confirmă.
- Nu se cunosc riscuri asupra fătului conceput în timp ce femeia utilizează PNP.

8. GRUPURI SPECIALE

Femeile cu ITS, HIV, SIDA sau utilizează terapie antiretrovirală (ARV)

- Femeile care sunt infectate cu HIV, au SIDA sau utilizează terapie antiretrovirală (ARV) pot utiliza în siguranță PNP.
- Îndemnați aceste femei să utilizeze prezervative împreună cu PNP. Folosite consecvent și corect, prezervativele ajută la prevenirea transmiterii HIV și a altor ITS. Prezervativele oferă și protecție contraceptivă suplimentară pentru femeile cu terapie ARV. Unele medicamente ARV pot reduce eficiența PNP.

Persoane cu dizabilități

- Conform "Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități", persoanele cu dizabilități trebuie să aibă acces, pe o bază egală cu celelalte, la toate formele de îngrijire a sănătății sexuale și reproductive.
- Decizia luată trebuie să fie în baza acordului informat, cu respectarea particularităților individuale ce țin de dizabilitate. În unele cazuri decizia poate fi luată cu reprezentantul legal, ținându-se cont de preferințele persoanei cu dizabilități.
- În cazurile prescrierii PNP, persoanelor cu dizabilități intelectuale sau mentale este deosebit de important să se acorde atenția capacității de a-și aminti să ia medicamentul zilnic.
- În cazul prescrierii PNP persoanelor cu dizabilități locomotorii, se va acorda atenția la riscul trombozelor venelor profunde, la pacienții cu membrele imobilizate.

9. BIBLIOGRAFIE

1. World Health Organization Department of Reproductive Health and Research (WHO/RHR) and Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health/Center for Communication Programs (CCP), Knowledge for Health Project. Family Planning: A Global Handbook for Providers (2018 update). Baltimore and Geneva: CCP and WHO, 2018.
2. Ensuring Human Rights in the Provision of Contraceptive Information and Services. Guidance and Recommendations. Appendix C International human rights relevant to contraceptive information and services. Geneva: World Health Organization; 2014. ISBN-13: 978-92-4-150674-8
3. Project. Family Planning: A Global Handbook for Providers (2011 update). Baltimore and Geneva: CCP and WHO, 2011.
4. World Health Organization Department of Reproductive Health and Research. Selected practice recommendations for contraceptive use; 2016. ISBN 978- 92- 4- 156540-0

Aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr.1135 din 22.11.2019 Cu privire la aprobarea Protocoalelor clinice standardizate pentru medicii de familie și medicii obstetricieni-ginecologi în domeniul contracepției.

Elaborat de colectivul de autori:

Uliana Tăbuica	d.ș.m., conferențiar universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, USMF „Nicolae Testemițanu”;
Liudmila Stavinskaia	asistent universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, USMF „Nicolae Testemițanu”;
Zinaida Sârbu	d.ș.m., conferențiar universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, USMF „Nicolae Testemițanu”;
Irina Sagaidac	d.ș.m., asistent universitar, Catedra Obstetrică și Ginecologie, USMF „Nicolae Testemițanu”;
Virginia Șalaru	d.ș.m., conferențiar universitar, Catedra de medicina de familie USMF „Nicolae Testemițanu”;
Angela Marian - Pavlenco	d.ș.m., conferențiar universitar, Catedra de obstetrică, ginecologie și reproducere umană, USMF „Nicolae Testemițanu”.

Abrevieri folosite în document:

ARV– Antiretrovirală
COC – Contraceptive orale combinate
DIU – Dispozitiv intrauterin
ITS – Infecții cu transmitere sexuală
PNP - Pilule numai cu progestativ
HIV – Virusul imunodeficienței umane
OMS – Organizația Mondială a Sănătății
SIDA - Sindromul imunodeficienței umane dobândite
TEV– Trombembolism venos